

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ՄՈՒՐՃ»-Ի ՆԵՐԿԱՅ ՀԱՄԱՐԻ լուս ընծայելը մենք ուշացրինք նորա համար որ զետեղենք «Մի ընկերութեան սկիզբն ու վախճանը» խորագրով լօղածը, որը սկզբում չէր մտնում սոչն համարի ծրագրի մէջ. իսկ ալլ լօղածի հրատարակութիւնը բարոյական պարտաւորութիւն էր մեզ համար աչն գալթակղեցուցիչ նամակներից չետոյ, որ մի ժամանակ «Մուրճ»-ի հրատարակիչ անունը կրող պ. Փ. Վարդազարեանցը տպեց «Մշակ» լրագրի փետրւարի 15-ի և 26-ի համարներում (№№ 18 և 23), Ալլ նամակներում մեր նախկին նոտարական ընկերը, առիթ բռնելով «Մուրճ»-ի անցեալ № 1-ում տպած մեր առաջնորդող լօղածի աչն մի քանի տողերը, ուր մեր նոտարական պալմանի լոճեւելու մասին չիշատակութիւն է արւած և ուր մենք չալտում էինք թէ «Մուրճ»-ը ալլ նա ուրիշ ապահովութիւն չունի քան ինչ մեզ կը տալ բաժանորդագրութիւնը, առիթ բռնելով ալլ տողերը, ասում ենք, նա իւր առաջին նամակում պնդեց թէ մեզնից պալմանը քանդելու համաձայնութիւն ստանալու համար իբր թէ նա մեզ «լիուլի բաւականութիւն (ուզում է ասել բաւարարութիւն) է տւել նաև 1894 թւականի համար», Գորանով պարզ ակնարկում էր աչն թէ մեր պալմանի քանդելը աչն ձև է հղած, որով իբր թէ «Մուրճ»-ը 1894 թւականի դեֆիցիտից ապահովւած է մեր նախկին նոտարական ընկերով երաշխաւորութեամբ կամ կանխիկ տւած գումարով։ Որովհետև ալլպիսի բան չէր եղած, մենք «Մշակի» № 19-ում բաւականացանք զգուշացնելով հասարակութիւնը ալլպիսի եղբակացութիւնից, ուշք անգամ չդարձնելով պ. Վարդազարեանիցի նամակում առաջ բերած ուրիշ գորանից ոչ պակաս վիրաւորական տողերի վրայ։ Բալց նախկին նոտարական ընկերս գորանով էլ չբաւականացաւ. նա տպեց մի երկրորդ նամակ, ուր, չկարոնալով հերքել մեր ասածը «Մուրճ»-ի անապահովութեան մասին, սկսեց շօշափել մեր բաժանման ակտի ալ կէ-

տերը, որոնք վերաբերութիւն չունէին մեզ հետաքրքրող խնդրին, Բայց այդ երկու նամակներում արդէն մեզ վերաբերող խառն ի խուռը աչնքան ակնարկներ կապին արած և իրողութիւններն էլ աչնալիս լուսով էին դուրս բերւած, որ այ ևս մենք մեր լուսութիւնը պէտք է մի կողմ թողնէինք՝ խօսելու համար մի թշնամի մարդու հետ, որը մամուլի մէջ ուղում է խաղեր խաղալ մեր ամսագրի հետ: Մի երկրորդ նամակով «Մշակի» խմբագրութեանը, որ տպւեց այդ լրագրի № 25-ում, մենք չափոնեցինք վարդազարեանցի բանակուի խաղալին բնաւորութիւնը, խոստանալով այդ մասին մանրամասն խօսել «Մուրճ»-ում, ուր ընթերցողները կը գտնեն նաև պատասխան պ. Վարդազարեանցի կողմից աչնքան վստահ կերպով չօշափած հարցերին:

«ՄՈՒՐԺ» ՆՈՒՐԵՐԻ (Տես սկիզբը № 1): Աստրախանից պ. Յովհաննէս Արտաշէսեանցը, շնորհաւորելով «Մուրճ»-ի հնգամեակ տարեշրջանի լրանալը, իւր բաժանորդագրութիւնից դուրս ուղարկել է մեզ 50 ռուբլի, «Մուրճ»-ի 5 օրինակը ուղարկելու համար կամ իւր առաջարկած տեղերը և կամ ըստ մեր բարեհալեցողութեան: Համաձայն իւր առաջարկութեան մենք ուղարկեցինք՝ Աստրախան հալոց օրիորդական դպրոցին, Պարիզ հալոց մատենադարանին, Ժընև և Հալոց ուսումնողական գրադարանին, իսկ մեր ընտրութեամբ՝ Նուսն — Նոր-Բալադէդեան հետեակ գնդին պ. Ա. Յովսէփեանցի հասցեով և Հին-Նախիջևան — տեղական հալ ուսումնարանին (քանի որ ներառեցրողի մատնանիշ արած հորրորդ և հինգերորդը արդէն ստանում են իրանց հաշուով):

Նուսնց եղբ. Յովհ. և Աբր. Բուսնիսթեաններ, բացի մի օրինակ Զաքարիա ուսումնարանի համար, որ լիշատակել ենք անցեալ № 1-ում, ներում են նաև մի օրինակ Գողթանի Յղնա գիւղի ուսումնարանին:

Նուսնց պ. Վահան Մելիք-Բաբախանեանց ներում է մի օրինակ «Մուրճ» Նուսնայ հալ օրիորդաց Մարիամեան դպրոցին:

Նուսնց մեր աշխատակից պ. Գէորգ Ղարաջեան մի օրինակ «Մուրճ» թողնում է մեր կարգադրութեանը ներքոյ, մենք աչն ուղարկում ենք Զահրի գիւղի ուսումնարանին (Հին-Նախիջևանի գաւառ):

Պր. Ս. Տ.-Զ., Բալախանից, ուղարկելով մեզ 5 ռուբլի, խնդրում է մեզ չատկացնել այդ գումարը ի հաշիւ «Մուրճ»-ի

ալն մի օրինակի, որ խմբագրութիւնը կ'ուղենաւ ձրի ուղարկել որ և է հիմնարկութեան: Մենք ալ օրինակը չատկացրինք Թիֆլիսի աշարոժարանին (Глазная лечебница, Больш. Водовозн. ул., д. Товарищ. апт. товарами), որից խնդրած էինք: ԳէՈՐԳ Եպիսկ. ՍՈՒՐԵՆԵԱՆՅ Հաստատւած է Վրաստանի և Իմերէթիայի հալոց թեմի առաջնորդ:

ՎԱՐԳԱՊԵՏՆԵՐԻ ՁԵՌՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, Վեհափառ Կաթողիկոսի հրամանով Սեղրակեան սրբազան Արիստակէս Եպիսկոպոսի ձեռքով ձեռնագրել էն վարդապետ ցալժմ արեղալ Արսէն Ղլտճեան, Բագրատ Թաւաքալեան և Գէորգ Ռչտունի:

ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ընդհանուր ժողովը տեղի ունեցաւ փետրւարի 10-ին քաղաքային խորհրդարանի դահլիճում, մասնակցութեամբ մօտ 50 հոգու: Հաստատեցին կենտրոնի և 17 ճիւղերի նախաճաշիւները (2 ճիւղ՝ Արդահանի և Արտւինի գեռ չէին հասցրել իրանց նախաճաշիւները): Կենտրոնի (Թիֆլիս) մուտք ըստ նախաճաշի սպասուում է 12,668 ռ. 75 կ., եւք՝ 12,343 ռ. 20 կոպ., որի մէջ 3370 ռ. չատկացրած է նոր բացելիք գրադարան-ընթերցարանին և 3000 ռ. ուսուցչական ցէնդ ձեռք բերելու գործին: Կենտրոնի և 17 ճիւղերի մուտքը միասին սպասուում է 34,432 ռ. 66 կ., ծախս՝ 35,107 ռ. 11 կ.: Նկատելու է որ Վաղարշապատի ճիւղը իւր ծախքի մէջ չատկացրել է մի գումար չերամապահական կալան հիմնելու և պահպանելու համար:

Ապա ժողովը զբաղեց ալն առաջարկով որ գրաւոր կերպով արել էին խորհրդի 15 անդամներ՝ Երեանի նահանգում և Կարսի շրջանում հացի անբերրիութիւնից հացի կարօտութեան մէջ ընկածներին օգնելու համար: Խորհրդի առաջարկով վճուեց որ Խորհուրդը ընդունի նւէրներ և տեղ հասցնի: Ալդ նպատակով խորհուրդը արգէն ստացել էր 711 ռ. և, բացի ալդ՝ 50 պուդ ցորեն:

Գորանից լետոյ կատարեցին ընտրութիւններ՝ իրանց ժամանակը լրացրած պաշտօնատար անձերի: Փաղտնի քէւարկութեամբ ընտրեցին նախագահ ընդհանուր ժողովների բժշկ. Բագրատ Նաւասարդեանց (33 սպիտակ և 10 սև), քարտուղար ընդհանուր ժողովների Խաչ. Մալումեան (34 սպ. 9 սև). անդամներ խորհրդի՝ Ալէքսանդր Մանթաշեան (44 սպիտակ և ոչ մի սև, վերընտրւած), Ալէքսանդր Մելիք-Աղարեան (39 սպ. և 4 սև, վերընտրւած), բժշկ. Վահան Արծրունի, ինժեներ Մկրտ. Կարապետեան և Ստ. Սուլիսանեան (աւելի պակաս ձաշներով,

վերջինս 30 ձախով)։ փոխանդամութեան համար ընտրւեց միայն պ. Տիգրան Նաղարեան։ Յաջորդի է որ ամեն տարի խորհրդից դուրս է գալիս անդամների թւի կէսը միայն։ Մնացողներն են՝ պ. պ. Ալ. Անանեան, Պ. Մելիք-Ղարաբոզեան, Յովհ. Սպենդեան և Ներսէս Աթաբէգեան։

Ըացի ալդ, նոյն ժողովում կազմւեց Գրադարանի համար լանձնաժողով հինգ հոգուց բաղկացած. ընտրւեցին Քչի. Սոֆիա Արղութեան, պ. պ. Ստ. Մալխասեանց, Սամ. Բալաղեան, Շիրվանզադէ, Յակոբ Բոչարեան։

ՈՒՍՈՒՑՅԱԿԱՆ ՑԷՆՁ ձեռք բերելու գործի վերաբերեալ, խմբագրութիւնս ստացել է Բ ա ջ ա լ Մ ա Ր Դ ա ս ի Ր ա կ ա ն Ը ն կ ե Ր ու թ ե ա ն խորհրդից հետեւեալ գրութիւնը «Մուրճ»-ում տպագրելու խնդիրքով։

«Բաբալ Մարդասիրական Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը ներկայ 1894 թ. համար նշանակել է 1000 ռուբլի նպաստ ալն անձանց, որոնք կը կամենան մի տարւալ ընթացքում վերջնական քննութիւն տալ պետական ուսումնարաններից մէկն ու մէկում՝ ուսուցչութեան իրաւունք ձեռք բերելու համար։ Յանկացողները թող զիմեն խորհրդին՝ չափենով իրանց կամքը թէ երբ և որտեղ կը կամենան պատրաստել ու քննութիւն տալ։ Խնդրատունների մէջ խորհուրդը ղերադասելու է նրանց, որոնք աւարտած են թեմական դպրանոց կամ Գէորգեան ձեմարանը։

Նախագահ խորհրդի՝ Գ. Թումանյանց

Ատենադպիր՝ Ա. Գալստեան»։

«ՄՈՍՄԻԷ» վրաց ամսագիրը, որպէս հաստատ հաղորդում են, ունի ներկայումս 1000 բաժանորդ, ահպէս որ նորա խմբագրութիւնը իրան ստիպւած է տեսել իւր թերթի առաջին համարը երկրորդ տպագրութեամբ լոյս ընծայել։ Անկեղծ սրտով շնորհաւորում ենք վրաց ամսագրի ալդ չաջողութեան համար. իսկ հաջորդ թող միսթարւեն չարունակելով իրանց խելքը գովել։

ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ «Մուրճ» 1893 № 10 լուրերի մէջ հաղորդել էինք թէ Վիեննայի «Հանդէս Ամսօրեայ» ամսաթերթը ձեռնարկել է հրատարակելու հալ լրագրութեան հարկւրամեակի առիթով մի լուսանկար պատկեր։ Յիշեալ թերթի խմբագրութիւնը ալժմ ուղարկել է մեզ ալդ պատկերի բաժանորդագրութեան հրաւերը։ Նկարը ներկայացնելու է լուսատիպ (ֆոտոտիպ) մի պատկեր, որի մեծութիւնն է 50X35 սանտիմէտր, տպւած 70X45 սանտիմէտր քարտոնի վրալ ալ և ալ

ընագրով: Պատկերը պիտի ներկայացնէ՝ մէջ տեղը հաշ լրագրութեան հիմնադրի՝ Տէր Յարութիւն քահանայ Շմաւոնեանի պատկերը, և բոլորովն 1894 թ-ին հաշերէն լեզուով հրատարակող բոլոր լրագիրները (օրաթերթ թէ ամսագիր) իրանց խմբագրապետների պատկերներով:

«Հանդէս Ամսօրեան» բացել է բաժանորդագրութիւն ալը պատկերի համար. մէկ օրինակի բաժանորդագիրն է 1 ռուբլի կամ 2 ֆրանկ 50 սանտիմ:

Բաժանորդագրութեան ժամանակամիջոցի վերջին ծաղը որոշւած է մայիսի 1-ը: Պատկերը լոյս պիտի տեսնի մեպտեմբերի 1 ին:

Խորհրանքով «Հանդէս Ամսօրեալի» խմբագրութեան՝ «Մ ու Ր Ճ ի» խմբագրութիւնը ընդունում է բաժանորդագրութիւն ալը պատկերի համար Բաժանորդը՝ ուղարկելով մեզ մի (1) ռուբլի և իւր հասցէն կոտանալ մեզին ընկալագիր կամ նորա ազգ ու ազգանունը կը հրատարակւի ալստեղ ի միամտութիւն:

ՄԱՍՄՈՒԼ: Բաքում սկսեց ներկայ լուծարի սկզբից հրատարակւել մի նոր լրագիր „Бакинскія Губернскія Вѣдомости“, Լրագիրը ունի պաշտօնական և ոչ պաշտօնական բաժիններ: Առ ալժամ հրատարակում է չաբաթը մի անգամ:

Բաքում սոցն լուծարից պիտի սկսէր հրատարակւել նաև մի ալ լրագիր՝ „Бакинскія Объясненія“ (Բաքւի Յայտարարութիւններ), որի մէջ զետեղւելու են Հիւսիսային գործակալութեան հեռագիրները, տեղեկատու բաժին և չապարարութիւններ: Թերթը պատկանում է Բաքւի տպարանատէր պ. Շախրազովին:

Նկատելու է որ Բաքւի պէս մարգաշատ և վաճառաշահ քաղաքում հրատարակում էր միայն մի լրագիր, ուստաց «Կասպից» օրագիրը: Հաջերէն թերթ չի հրատարակւում:

ՆԻՒՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: Հնդկաստանի Կալկաթա քաղաքի աւագ քահ. տէր-Յովհաննէս Խաչիկեան (տես մահացուցակ) կտակով թողել է 30.000 անգլիական լիրա (մօտ 300.000 ռուբլի) ս. էջմիած. նին, Երուսաղէմին և ազգացին ալ հաստատութիւններին:

Կարմիր նոր հանգուցեալ բժիշկ Շահբաբ Մելիք-Փարսադանեանցի աչիրն ներել է Հալոց Բարեգ. Ընկերութեանը 600 ռուբլի, դորա տոկոսներով հալոց դպրոցներից մէկում մի աշակերտի նպաստելու համար:

Ալրի Սոփիա Ա. Գէօղչեան, վախճանած 18 փետրարի,

Բաքուում, կտակով թողել է 1) 4000 ռ. էջմիածնի ճեմարանին (տոկոսներով որդեգիրներ պահելու), 2) 2000 ռ. Երևանի թեմում մի ծխական եկեղեցի կառուցանելու, 3) 500 ռ. Աստրախան քաղաքի Աղաբաբան զպրոցին, 4) 200 ռ. Աստրախանում երկու աղքատ օրիորդների մարդու տալու, 5) 500 ռ. Աստրախանի աղքատանոցին, 6) իւր տունը (Բաքուում) 8000 ռուբլի ալժողութեամբ՝ Բաքւի ս. Լուսաւորիչ եկեղեցուն՝

ՓԵՄԱԿԱՆ ԳՊՐԱՆՈՅ ԱՍՏՐԱԽԱՆԻ թեմում Աստրախանի թեմը չունի թեմական զպրանոց, Ալժմ հարց է ծագել այդ մասին, և գործը իրականանալու վրայ է, Տարեկան ծախքը առ ալժմ որոշած է մինչ 12,000 ռուբլի, Սակաչն վճռւած չէ աչն թէ որ քաղաքում նա պիտի չինմալ՝ Աստրախանում թէ Մոզդոկում, որը թեմի համեմատապէս աւելի հաւաքատ կենտրոնն է։ Մենք ևս կարծում ենք որ Մոզդոկը աւելի չարմար տեղ է թեմական զպրանոցի համար քան Աստրախանը։

ՅՕԳՈՒՏ Երևանի և Կարսի նահանգների կարօտ եւ լն երի խմբագրութեանս մէջ ստացւել է պ. պ. Յովն, և Աբր. Բունիաթեաններից 10 ռուբլի, որ և չանձնեցինք Հայոց Բարեգործ. Ընկեր. կենտրոնին։

ԼԵՒՈՆ ՄԱՆԻԷԼԵԱՆՅ Իբր դերասան, փետրւարի 25-ին Վաղարշապատում սիրողների խումբը ներկայացրել է Շիլլերի «Աւազակները», որին մասնակցել է մեր աշխատակից բանաստեղծ Պ. Լևոն Մանուէլեանց, որ ընդանուր գրականութեան ուսուցիչ է ձեմարանում։ Պր. Մանուէլեանը կատարել է Ֆրանց Մօօրի դերը, որպէս վիպում են նաև ալ լրագիրների թղթակիցները՝ արտակարգ չաջողութեամբ։ Մեզ գրում են որ Զատիկին մտադրութիւն կալ «Աւազակները» ներկայացնել Երևանում, հարկաւ պ. Մանուէլեանցի մասնակցութեամբ։ Բնական է ընդհանուրի հետաքրքրութիւնը պ. Մանուէլեանցին տեսնել Ռիֆլիսի բեմի վրայ։

ԱՐԶԱՆ ԱՅՈՎԵԱՆԻՆ. Մեզ դիմում են հարցմունքով, թէ արդեօք ինչ եղաւ աչն գումարը, մօտ երկուհազար ռուբլի, որ հաւաքեց «Նոր-Դար» լրագիրը խաչատուր Աբովեանին արձան կանգնեցնելու և նորա գրածները տպագրելու նպատակով։ Մեր պատասխանը աչն է՝ քանի որ ստորագրողներ կալին, ալդ լրագիրը տպում էր նոցա անունները և ստացած գումարները. երբ ստորագրութիւնը ղաղարեց—այդ թերթը չապարարեց թէ ժողոված փողով բանկի տոմսեր է գնել։ Այդքանն է մեր գիտցածը։

† ՏԷՐ-ՅՈՎԷԱՆՆԷՍ ԽԱԶԻԿԵԱՆ, Կալկաթայի առաջ քահանայն վախճանւեց 90 տարեկան հասակում: Հանգուցեալը, իւր անհանգիստ բնասութեան պատճառով, Հնդկաստանի հալերի մէջ մեծ լուզմունքների և երկպառակութիւնների պատճառ էր դարձել և Պարսկաստանի ու Հնդկաստանի վաղեմի թեմական առաջնորդ Գրիգորիս եպիսկոպոսի ձեռքով երկու անգամ բանադրւեց, երկրորդ անգամը ազատւելով միայն շնորհիւ միջնորդութեան Ներսէս պատրիարքի, Խրիմեան Հայրիկի և Մակար Կաթողիկոսի:

Հանգուցեալի գրեթե քսան տարեկան շնորհների պատմութիւնը Շահ-Աբասի ժամանակից սկսած մինչև Գրիգորիս եպիսկոպոսը և Թադէոս առաջնորդի պատմութիւնը:

† ԿՈՇՈՒՏ վախճանւեց մարտի 9 ին (հին տոմար) Խալիլայի Տուրին քաղաքում, 90 տարեկան հասակում: Լուղւիգ Կոշուտ նորագոյն Ունգարիայի ստեղծողներից գլխաւորն է, թէև նորա գլխաւոր գործունէութիւնը ընկնում է 40-ական թականներին: Նա ազգային հերոս էր: 1841-44 թականներին խմբագրում էր Pestի Hirlap ունգարերէն թերթը, ուր ջերմագին պաշտպանում էր ունգարացիների ազգային իրաւունքները: 1841-ին աւստրիական ռէպրեստացի համար պատգամաւոր ընտրւեց, ուր նա հանդիսացաւ պերճախօս պաշտպանը ազգային իրաւունքների և գիւղական շահերի: 1848-ին նա սկսեց պահանջել որ Աւստրիայից Ունգարիան անկախ մինիստրութիւն ունենայ, ալը միտքը իրագործւեց, և նա մտաւ ալը մինիստրութեան մէջ իբր ֆինանսների մինիստր: Բայց ունգարական ալը ինքնավարութիւնը միայն առերևութ էր, որովհետև Աւստրիան հիմնւելով կայսերութեան սլաւոնական տարրերի վրայ, աշխատում էր ի չիք դարձնել ունգարացիների քաղաքական ձգտումները: Ալը ժամանակ Ունգարիայում չեղափոխութիւն կատարւեց, և Կոշուտը ընտրւեց ղեքտատոր, որը չաջողութեամբ կուէց Աւստրիայի դէմ մինչև որ իւր շրջապատում չսկսեցին տարածւել ռեւոլուցիաներ: Ալը բոլորից ի վեր նա սկսեց պարտութիւններ կրել և փախաւ արտասահման: Բայց ալը ամենը զուր չանցան Ունգարիայի համար: Երբ 1867 թւին Պրուսիան պատերազմեց Աւստրիայի դէմ, վերջինս չաղթւելով՝ ստիպւած տեսաւ իրան հաշտւել Ունգարիայի ներքին քաղաքական անկախութեան մտքի հետ և տւեց Ունգարիային մինչ ալթմ գործող սահմանադրութիւնը: Բայց Կոշուտին ալը բաւական չլիւց, նա մնաց

անհաշտ Աւստրիայի հետ, պահանջելով կատարեալ անկախութիւն Ունգարիայի համար և մինչ իւր մահը մնաց քսոսուածի վիճակում, ապրելով Խտալիայի Տուրին քաղաքում: Բայց այնքան է մեծ ունգարական ազգի մէջ Կոշուտի անունը, որ կառավարութիւնը եթէ չի էլ կարող պաշտօնապէս մատնակցել թաղման հանդէսին, սակայն չի էլ կարող արգելք լինել թաղման փառաւորութեանը:

ԷՄԻԼ ԶԱՌԻԵՐԻ. Ներկայումս Թիֆլիսում է նշանաւոր դաշնակահար Էմիլ Զաուէր, որը տեց չորս ներկայացում: Զաուէրի անունը մինչ երկու տարի Ռուսաստանում գրեթէ անլուր էր և աղետը նա սկսեց չափնի դառնալ երբ 1892 թւականին նա Պետերբուրգում հրապարակ եկաւ:

Է. Զաուէրը ծնած է 8 հոկտ 1862 թւականին Գերմանիայի Համբուրգ քաղաքում, հետեապէս նա ալժմ 31 տարեկան է: 1876-ին Անտոն Ռուբինշտէյնը ուշադրութիւն դարձնելով 14 տարեկան տղայի խաղի վրայ՝ լանձնարարեց իւր եղբայր Նիկոլայ Ռուբինշտէյնին ընդունել նորան Մոսկւայի կոնսերւատորիայում և նա մնաց Մոսկւայում մինչ 1881 թւականը: Առաջին կոնցերտը նա տեց իւր հայրենի Համբուրգ քաղաքում, ապա տեց կոնցերտներ Գերմանիայի մի քանի ալ քաղաքներում, լետոյ Լոնդոնում, 1883-ին կոնցերտային պտույտներ աւրաւ Իսպանիայում և Իտալիայում: 1884-ին եղաւ Վէյմարում ուր նրանով խիստ հետաքրքրեց ալժմ հանգուցեալ հռչակաւոր Ֆրանց Լիստը, որի մի քանի օգտակար ցուցմունքները նա իւրացրեց: 1885-ին Զաուէր խաղաց Բերլինի «Նրաժշտական ակադեմիայի» դալիճում, որից և սկսեց նորա հռչակը Եւրոպայում:

Զաուէրի խաղը իւր վրայ իսկուց ուշադրութիւն է դարձնում իւր կատարելութիւնով: Գաշնակահարը զիտէ շատ բազմատեսակ տուչէներով արտադրել ձայնային բազմաթիւ գոյներ, որոնցով նորա խաղը ստանում է առանձին իմն հետաքրքրական բնաւորութիւն: Շնորհիւ ամենակատարեալ տեխնիկայի, որը ոչ մի դժւարութիւն չի ճանաչում, խաղի կատարումը զարմանալի փալուն է. սակայն վիրտուօզի ամենաուժեղ կողմը կազմում է ոչ թէ խորը զգացմունքը, ալ արտակարգ վարպետութիւնը, որի շնորհիւ լսողը մեծ հետաքրքրութեամբ հետեւում է արտապատկեան ամեն մի տակտին:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ՝ լետաձգեցինք գալ անգամին:

ՎՐԻՊԱԿՆԵՐ «Մուրճ» № 1-ում:

Ղաղբէզի՝ «Զօրի նահապետ Գոչա» վէպում, էջ 17, տող 4 տպւած է հողի, ուղիղն է ձիւնի. էջ 41, տող 17 տպւած է ուղիղ, պէտք է լինի ուղեղ. էջ 42, տող 5 ներքեւից տպւած է ջողում, ուղիղն է չաջողում:

Ղարաբաղի թեմական դպրանոցի մասին չօղւածում մի տեղ տպւած է 4892—93, ուղիղն է՝ 1892—93. մի ան տեղ, էջ 144, 4-դ տող ներքեւից տպւած է 1882—93, ուղիղն է՝ 1892—93 թ.:

ՆՈՐ ՍՏԱՅԻԱԾ ԳՐԲԵՐ

- 1) ԹԱՏՐՈՆ, գրական և թատերական հանդէս, № 1, հրատարակիչ Աղէքսանդր Թարխանեան, Թիֆլիս, տպար. Մ. Մարտիրոսեանցի և Ընկ., 1893 թ., գինն է 2 ռուբլի:
- 2) ՓԻՐԲՈՒԴԱՂԵԱՆՅ, էմ.—«Մի քանի խորհրդածութիւններ (ոտանաւորներ): Բաքու, տպ. «Արօր», 1894 թ., գինն է 20 կոպ.:
- 3) ՔՈՒԶԱՐԵԱՆՅ, Գրիգոր.—«Մեղապարտ փարիսեցիներ» (գրամատիքական անցքեր հինգ պատկերով): Թիֆլիս, տպ. Յ. Մարտիրոսեանցի, 1894 թ., գինն է 20 կոպէկ:
- 4) ՆՈՅՆԸ.—«Մի թարանք և Հանգիստ, չափաբերական գրածքներ, Թիֆլիս, տպ. Յ. Մարտիրոսեանցի, 1894 թ., գինն է 30 կոպ.:
- 5) ՏԷՐ-ՄԵԼՔԻՍԵՆԿԵԱՆ, Սարիբէկ.—«Տիրացու Մարկոս», վէպիկ Շիրակա՝ կէանքից: Ալեքսանդրապոլ, տպ. Աբր. Մալխասեանցի, 1893 թ., գինն է 25 կոպէկ:

Խմբագիր-հրատարակիչ՝ ԱԻԵՏԻՔ ԱՐԱՍԽԱՆԵԱՆՅ

